

TOMASZ SUSKI

**USUWANIE DRZEW I KRZEWÓW
Z NIERUCHOMOŚCI WSPÓLNOT
MIESZKANIOWYCH**

**CUTTING DOWN TREES AND SHRUBS POSSESSED
BY RESIDENTIAL COMMUNITIES**

STRESZCZENIE

Artykuł przedstawia sytuację prawną wspólnot mieszkaniowych i jej członków na gruncie przepisów ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. związanych z usuwaniem drzew i krzewów. Pokazuje on elementy problematyki usuwania drzew lub krzewów związane ze specyfiką prezentowanej nieruchomości. Omówione zostały w nim kwestie własnościowe nieruchomości będącej we współposiadaniu różnych podmiotów, najczęściej z zakresu prawa prywatnego, które z punktu widzenia tematu niniejszego artykułu mają bardzo istotne znaczenie. Wskazano organy właściwe do wydania zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu, jak również podmioty uprawnione do wystąpienia z takim wnioskiem. Artykuł ten powstał w oparciu o analizę tekstów źródłowych, głównie w postaci ustawy o własno-

1/2012

ści lokali, ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy kodeks cywilny. Oprócz tego w niniejszym artykule wykorzystano literaturę z zakresu prawa cywilnego, administracyjnego oraz nauk przyrodniczych.

Słowa kluczowe

Ochrona przyrody, pozwolenie, nieruchomości

ACSTRACT

This article presents the legal situation of residential communities and their members, which is based on the Act of 16 of April, 2004 dealing with nature protection. These rights are connected with cutting down trees and shrubs.

The article shows only the problems of cutting down trees or shrubs which are specific for the presented real property. There have been discussed some questions of the property, possessed by different entities (mostly private ones), which are from the point of view of the subject of the article extremely valid. Institutions as well as other organs responsible for giving permission to cut down trees or shrubs have also been enlisted in the article.

The article is based on the analysis of reference texts, mostly acts dealing with the ownership of accommodations, nature protection and the civil law. Apart from that, textbooks on Civil and Administrative Law, and Natural Sciences have been used.

Keywords

Nature protection, permit, real property

Wspólnotę mieszkaniową, zgodnie z art. 6 ustawy o własności lokali z dnia 24 czerwca 1994 r.¹ tworzy ogół właścicieli, których lokale wchodzi w skład określonej nieruchomości. Wspólnota mieszkaniowa może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana. Jest jednostką organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, do której stosuje się

¹ Dz. U. Nr 80, poz. 903.

odpowiednio przepisy o osobach prawnych². Jak podaje H. Witczak i A. Kawałko wyposażona jest w zdolność prawną. A. Bieranowski zwraca uwagę, iż wspólnota mieszkaniowa powstaje *ex lege* i mimo, że nie została wyposażona w osobowość prawną zgodnie z rozpowszechnionym w doktrynie poglądem zaliczana jest do ułomnych osób prawnych³.

Drzewa i krzewy natomiast, jako elementy składowe środowiska przyrodniczego podlegają ochronie, która zmierza do ich zachowania, zrównoważonego użytkowania oraz odnawiania ich zasobów⁴. Zgodnie z art. 48 k.c.⁵ drzewa i inne rośliny rosnące na nieruchomości stanowią od chwili ich zasadzenia lub zasiańa własność właściciela gruntu. Są one najczęściej traktowane przez prawo jako części składowe gruntu. Z tego też względu szukając podmiotu uprawnionego bądź odpowiedzialnego za usunięcie drzewa czy krzewu należy uprzednio rozpoznać charakter nieruchomości wspólnej oraz liczbę współwłaścicieli, gdyż na tej podstawie będzie można ustalić rodzaj wspólnoty, z którą mamy do czynienia. Oprócz tego dla pełnej jasności warto również rozpoznać sposób zarządu jaki jest określony w konkretnej wspólnocie mieszkaniowej.

Najważniejszą kwestię stanowić będzie niewątpliwie podmiot uprawniony do usunięcia drzewa lub krzewu (posiadacz nieruchomości), oraz to, czy usuwane drzewo, krzew podlegają ochronie prawnej. Drugorzędną sprawą będzie natomiast zgodność z prawem i tym samym ważność podjętej przez wspólnotę decyzji.

Mówiąc o posiadaczu nieruchomości należy stwierdzić, iż według art. 336 k.c. posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto rzeczą faktycznie włada jako właściciel, jak i ten, kto nią faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca

² H. Witczak, A. Kawałko, *Prawo rzeczowe*, Wydawnictwo C.H. Beck 2006, s. 83.

³ A. Bieranowski, *Prawo Rzeczowe*, [w:] *Prawo cywilne – zarys wykładu*, (red.) M. Goettel, Zakamycze 2006, s. 135.

⁴ D. Trzcińska, *Usuwanie drzew lub krzewów*, [w:] *Polskie prawo ochrony przyrody*, (red.) J. Ciechanowicz-McLean, Warszawa 2006, s. 91.

⁵ Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny – Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 ze zm.

lub mający inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny). Oczywiście jest, że pojęcie posiadacza w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r.⁶ o ochronie przyrody obejmuje zarówno posiadacza samoistnego jak i posiadacza zależnego. W przypadku omawianych nieruchomości posiadaczem będzie zarówno wspólnota mieszkaniowa jak i właściciel lokalu mieszkalnego mający status członka wspólnoty mieszkaniowej. B. Ziemiński podaje, iż właścicielowi odrębnego lokalu przysługuje udział w nieruchomości wspólnej, a nieruchomość tę stanowi grunt oraz części budynku i urządzenia, które nie służą do wyłącznego użytku właścicieli poszczególnych lokali (np. fundamenty, mury, dachy, klatki schodowe, instalacje itp.)⁷. W takim przypadku, gdy właścicielowi odrębnego lokalu przysługuje udział w gruncie jest on również współwłaścicielem wszelkich drzew i krzewów trwale z nim związanych. Autor stwierdza też, że jeżeli budynek jest posadowiony na gruncie oddanym w użytkowanie wieczyste, przedmiotem wspólności jest również to prawo. W takiej sytuacji jednak właścicielem gruntu zgodnie z art. 232 k.c. będzie Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego. Wspólnota mieszkaniowa może również obciążyć część nieruchomości prawem na rzecz osoby trzeciej i tym samym krąg posiadaczy może zostać powiększony.

Usunięcie drzewa czy krzewu z terenu nieruchomości może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, z wyjątkiem nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków w stosunku do których zezwolenia wydaje wojewódzki konserwator zabytków. Jak twierdzi K.A. Worobiec niekiedy wydają je zbyt pochopnie, zapominając, że są organami w zakresie ochrony przyrody, a dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem narodowym jest ich konstytucyjnym obowiązkiem⁸. Zdaniem A. Jaworowicz-Rudolf wymóg uzyskania zgody upoważnionego organu administracji publicznej na usunięcie

⁶ Dz. U. z 2009 r. nr 151, poz. 1220 ze zm.

⁷ B. Ziemiński, *Prawo rzeczowe*, Zakamycze 2003, s. 97.

⁸ K. A. Worobiec, *Wycinka drzew przydrożnych a naruszenie prawa*, [w:] „Przyroda Polska”, nr 2, luty 2008, Miesięcznik Ligi Ochrony Przyrody, s. 8.

drzew i krzewów z terenu nieruchomości jest podstawowym instrumentem prawnym służącym realizacji celów ochrony drzew i krzewów⁹. Zezwolenie wydawane jest w formie decyzji administracyjnej na wniosek posiadacza nieruchomości. W rozważanym przypadku uprawnienie to w zależności od stanu prawnego nieruchomości może przysługiwać wspólnocie mieszkaniowej, właścicielowi odrębnego lokalu, Skarbowi Państwa, jednostce samorządu terytorialnego, a także posiadaczowi zależnemu. Na podstawie uchwały składu 5 sędziów NSA z 26 listopada 2001 r.¹⁰ podmiotem takim może być wspólnota mieszkaniowa, o której mowa w art. 6 ustawy o własności lokali, która posiada przymiot strony w rozumieniu art. 28 i 29 k.p.a.¹¹ w sprawie o zezwolenie na usuwanie drzew i krzewów z terenu nieruchomości wspólnej. W przypadku terenu budowy natomiast podmiotem takim według wyroku NSA z 4 września 1986 r.¹² jest jednostka organizacyjna prowadząca roboty budowlane, która ponosi odpowiedzialność za usunięcie podczas trwania robót budowlanych drzew bez wymaganej zgody właściwego organu nie tylko w razie wydania podległym pracownikom polecenia dokonania takiej czynności, lecz także w razie jej dokonania przez nich bez takiego polecenia. Wniosek ten, powinien zawierać dane dotyczące gatunku drzewa, obwodu pnia na wysokości 130 cm, przeznaczenia terenu na którym rośnie drzewo, w przypadku krzewów powierzchnię z której ma on zostać usunięty, dane posiadacza i właściciela nieruchomości, przyczynę i termin zamierzonego usunięcia drzewa lub krzewów oraz tytuł prawny władającego nieruchomością.

Jeżeli osoba składająca wniosek o wydanie zezwolenia na wycięcie drzewa czy krzewu nie jest właścicielem nieruchomości, zobowiązana jest do dołączenia zgody właściciela. W związku z tym zarówno posiadacz zależny jak i współwłaściciel będą

⁹ A. Jaworowicz-Rudolf, *Obowiązki wynikające z korzystania z kopalni użytecznych*, [w:] *Prawa i obowiązki przedsiębiorców w ochronie środowiska – zarys encyklopedyczny*, (red.) P. Korzeniowski, Warszawa 2010, s. 415.

¹⁰ OPK 19/01, ONSA 2002 nr 2, poz. 68.

¹¹ Ustawa z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.).

¹² IV SA 358/86, ONSA 1986 nr 2, poz. 47.

zobowiązani do uzyskania takiej zgody. Bardziej złożona sytuacja występuje jednak w przypadku współwłaściciela. Na podstawie bowiem art. 196 k.c. wyróżniamy dwa rodzaje współwłasności, współwłasność w częściach ułamkowych i współwłasność łączną. Zdaniem E. Skowrońskiej-Bocian współwłasność w częściach ułamkowych daje każdemu ze współwłaścicieli możliwość dysponowania udziałem we współwłasności¹³. Współwłasność łączna natomiast, w opinii autorki nie jest samoistnym stosunkiem prawnym i zawsze pozostaje w ścisłym związku ze stosunkiem prawnym o charakterze osobistym. Autorka podkreśla, iż udziały we współwłasności łącznej nie są określone, a możliwość dysponowania nimi przez współwłaścicieli jest wyłączona. A. Turlej wyraża pogląd, iż niewątpliwie dorobek małżonków stanowi lokal w czasie trwania małżeństwa, ale nie oznacza to, że uprawnienia wypływające z własności lokalu przynależą do wspólności majątkowej małżeńskiej¹⁴. Autor zaznacza, że o ile o losie prawnym odrębnej własności lokalu współdecydują małżonkowie zgodnie z przepisami KRO, o tyle podejmowanie uchwał na zebraniu właścicieli lokali lub w innym trybie dotyczy przede wszystkim nieruchomości wspólnej, czyli sfery członkostwa we wspólnocie mieszkaniowej. Wniosek o usunięcie drzewa czy krzewu, o którym mowa w art. 83 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jak już wspominałem musi zostać poparty zgodą właściciela nieruchomości. W przypadku, gdy właścicielem gruntu będzie Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadacz nieruchomości musi uprzednio zwrócić się o jej uzyskanie do właściwego organu administracji publicznej. W innej sytuacji, kiedy to grunt stanowi przedmiot własności członków wspólnoty mieszkaniowej zgodę wydaje wspólnota mieszkaniowa. H. Walczewski podaje, iż w małych wspólnotach decyzje takie podejmują sami właściciele (zarząd

¹³ E. Skowrońska-Bocian, *Własność*, [w:] *Kodeks cywilny*, t. I, Komentarz do artykułów 1–449¹⁰, (red.) K. Pietrzykowski, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2011, s. 637–638.

¹⁴ A. Turlej, *Zarząd nieruchomością wspólną*, [w:] R. Strzelczyk, A. Turlej, *Własność lokali – Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2010, s. 486.

bezpośredni), natomiast w dużych wspólnotach, podejmowane są przez zarząd, a więc pośrednio¹⁵. Zgodnie z art. 18 ustawy o własności lokali, właściciele lokali mogą w umowie o ustanowieniu odrębnej własności lokali, albo w umowie zawartej później w formie aktu notarialnego określić sposób zarządu nieruchomością wspólną. Zmiana tego sposobu zarządu nieruchomością może nastąpić na podstawie uchwały zaprotokołowanej przez notariusza. Natomiast, jeżeli sposobu zarządu nie określono w umowie, o której mowa w art. 18 ust. 1 ustawy o własności lokali lub w uchwale zaprotokołowanej przez notariusza, obowiązują w tym zakresie przepisy ustawy o własności lokali. Na podstawie art. 19 ustawy o własności lokali, widzimy, że jeżeli liczba lokali wyodrębnionych i niewyodrębnionych, należących do dotychczasowego właściciela, nie jest większa niż siedem, do zarządu nieruchomością wspólną mają zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego i Kodeksu postępowania cywilnego¹⁶. Według art. 196 k.c. współwłasność jest albo współwłasnością w częściach ułamkowych, albo współwłasnością łączną. Współwłasność łączną regulują przepisy dotyczące stosunków, z których ona wynika, a do współwłasności w częściach ułamkowych stosuje się przepisy kodeksu cywilnego. Jak podaje S. Rudnicki ustalenie sposobu zarządu rzeczą wspólną ma zasadnicze znaczenie¹⁷. Według autora optymalnym rozwiązaniem jest zgodne określenie zarządu przez samych współwłaścicieli na podstawie umowy w dowolnej formie, regulującej sposób zarządu na przyszłość lub na podstawie decyzji podejmowanych ad casum. Autor podkreśla, iż współwłaściciele mogą też określić rodzaj czynności prawnych lub faktycznych, do których dokonania potrzebna będzie zgoda wszystkich albo tylko większości współwłaścicieli. Dopiero w przypadku braku porozumienia

¹⁵ H. Walczewski, *Prawo nieruchomości dla zarządców*, Zachodnie centrum organizacji, Zielona Góra 2000, s. 183.

¹⁶ Ustawa z 17 listopada 1964 r., Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.).

¹⁷ S. Rudnicki, *Komentarz do kodeksu cywilnego księga druga własność i inne prawa rzeczowe*, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1996, s. 198–199.

właścicieli co do zarządu rzeczą wspólną w opinii autora, mają zastosowanie art. 199–203 k.c.

W rozważanym zagadnieniu kluczowe znaczenie będzie miało jednak ustalenie czy usunięcie drzewa, krzewu będzie czynnością zwykłego zarządu czy też czynnością przekraczającą zakres zwykłego zarządu, co jak widać uzależnione będzie od rodzaju wspólnoty mieszkaniowej oraz wybranego sposobu zarządu. I tak, jeśli chodzi o duże wspólnoty mieszkaniowe, które nie ustaliły sposobu zarządu nieruchomością wspólną to mają w przedmiotowej kwestii zastosowanie przepisy ustawy o własności lokali. Tym samym zgodnie z art. 22 ustawy czynności zwykłego zarządu podejmuje zarząd samodzielnie. Z kolei do czynności przekraczających zwykły zarząd należą w szczególności:

- 1) ustalenie wynagrodzenia zarządu lub zarządcy nieruchomości wspólnej,
- 2) przyjęcie rocznego planu gospodarczego,
- 3) ustalenie wysokości opłat na pokrycie kosztów zarządu,
- 4) zmiana przeznaczenia części nieruchomości wspólnej,
- 5) udzielenie zgody na nadbudowę lub przebudowę nieruchomości wspólnej, na ustanowienie odrębnej własności lokalu powstałego w następstwie nadbudowy lub przebudowy i rozporządzenie tym lokalem oraz na zmianę wysokości udziałów w następstwie powstania odrębnej własności lokalu nadbudowanego lub przebudowanego,
- 5a) udzielenie zgody na zmianę wysokości udziałów we współwłasności nieruchomości wspólnej,
- 6) dokonanie podziału nieruchomości wspólnej,
- 6a) nabycie nieruchomości,
- 7) wytoczenie powództwa, o którym mowa w art. 16,
- 8) ustalenie, w wypadkach nieuregulowanych przepisami, części kosztów związanych z eksploatacją urządzeń lub części budynku służących zarówno do użytku poszczególnych właścicieli lokali, jak i do wspólnego użytku właścicieli co najmniej dwóch lokali, które zaliczane będą do kosztów zarządu nieruchomością wspólną,
- 9) udzielenie zgody na podział nieruchomości gruntowej zabudowanej więcej niż jednym budynkiem mieszkal-

- nym i związane z tym zmiany udziałów w nieruchomości wspólnej oraz ustalenie wysokości udziałów w nowo powstałych, odrębnych nieruchomościach wspólnych,
- 10) określenie zakresu i sposobu prowadzenia przez zarząd lub zarządcę, któremu zarząd nieruchomością wspólną powierzono w sposób określony w art. 18 ust. 1, ewidencji pozaksięgowej kosztów zarządu nieruchomością wspólną, zaliczek uiszczanych na pokrycie tych kosztów, a także rozliczeń z innych tytułów na rzecz nieruchomości wspólnej.

Na podstawie powyższego katalogu czynności przekraczających zwykły zarząd nieruchomością nie można jednak precyzyjnie określić czy wniosek o uzyskanie zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewu wymaga zgody zarządu wspólnoty, jako organu reprezentującego wspólnotę mieszkaniową, czy konieczna jest zgoda większości współwłaścicieli wyrażona w formie uchwały. Analizując art. 22 ust. 3 pkt 4 należy zastanowić się nad celem jaki w konkretnym przypadku przyświeca właścicielom nieruchomości wspólnej. W sytuacji, gdy chęć usunięcia drzew, krzewów nie jest połączona z zamiarem zmiany przeznaczenia części nieruchomości wspólnej na inny cel i właściciele z góry deklarują wykonanie nowych nasadzeń, w świetle ustawy o własności lokali może być potraktowane jako czynność zwykłego zarządu. Jeżeli jednak chęć usunięcia drzew lub krzewów motywowana jest rozbudową budynku mieszkalnego, budową parkingu, chodnika bądź inną inwestycją w wyniku której zmieni się dotychczasowy charakter części nieruchomości, wtedy bez wątpienia mamy do czynienia z czynnością przekraczającą zwykły zarząd i tym samym zgoda na usunięcie drzew, krzewów wymaga uchwały wspólnoty mieszkaniowej. A. Turlej zwraca uwagę, iż wspólnota mieszkaniowa, podejmując uchwałę dotyczącą czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu powinna jednocześnie upoważnić tą samą uchwałą zarząd wspólnoty do dokonania tej czynności¹⁸.

¹⁸ A. Turlej, *Zarząd nieruchomością wspólną*, [w:] R. Strzelczyk, A. Turlej, *Własność lokali – Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2010, s. 442.

W przypadku małych wspólnot mieszkaniowych, natomiast, jak już wyżej wspominałem, gdy brak jest umowy określającej sposób zarządu nieruchomością będzie miał zastosowanie art. 199 i 201 k.c. W świetle art. 201 k.c. do czynności zwykłego zarządu rzeczą wspólną potrzebna jest zgoda większości współwłaścicieli, a w przypadku braku takiej zgody każdy ze współwłaścicieli może żądać upoważnienia sądowego do dokonania czynności. Z kolei, zgodnie z art. 199 k.c. do rozporządzania rzeczą wspólną oraz do innych czynności, które przekraczają zakres zwykłego zarządu, potrzebna jest zgoda wszystkich współwłaścicieli. W przypadku, gdy nie ma takiej zgody, współwłaściciele, których udziały wynoszą co najmniej połowę, mogą żądać rozstrzygnięcia przez sąd, który orzeknie mając na względzie cel zamierzonej czynności oraz interesy wszystkich współwłaścicieli. H. Izdebski podaje, iż instalowanie przewodów wodociągowych nie jest czynnością faktyczną, która prowadziłaby do zmiany przeznaczenia gruntu, zmiany jego konfiguracji oraz przeszkadzałaby współwłaścicielom w korzystaniu ze wspólnego gruntu¹⁹. Zdaniem J. Ignatowicza czynnościami przekraczającymi zwykły zarząd może być zbycie rzeczy wspólnej, jej obciążenie, zmiana przeznaczenia rzeczy, gruntowna przebudowa budynku itp.²⁰ Na gruncie tych przepisów wnioski o usunięcie drzewa czy krzewu musi być podparty zgodą większości współwłaścicieli lub w przypadku zmiany przeznaczenia nieruchomości, zgodą wszystkich współwłaścicieli. Tu niewątpliwie widzimy przewagę skuteczności przepisów kodeksu cywilnego nad przepisami ustawy o własności lokali, w zakresie prawnej ochrony drzew i krzewów.

Po rozpoznaniu wniosku, wójt, burmistrz, prezydent miasta, wojewódzki konserwator zabytków czy inny odpowiedni organ może udzielić zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu. Zezwolenie takie, może być udzielone bezwarunkowo lub pod warunkiem przeniesienia drzewa czy krzewu we wskazane

¹⁹ H. Izdebski, *Kodeks cywilny z komentarzem – księga druga*, Wydawnictwo Transit, Warszawa 1996, s. 84.

²⁰ J. Ignatowicz, *Prawo rzeczowe*, Wydawnictwa Prawnicze PWN, Warszawa 2000, s. 135.

miejsce bądź zastąpienia drzew i krzewów przewidzianych do usunięcia innymi drzewami lub krzewami. Istnieje również taka możliwość że wnioskodawca spotka się ze strony właściwego organu z decyzją odmowną.

Zgodnie z art. 88 ustawy o ochronie przyrody wójt, burmistrz albo prezydent miasta wymierza administracyjną karę pieniężną za zniszczenie terenów zieleni, drzew lub krzewów. Zniszczenia te mogą być następstwem niewłaściwego wykonywania robót ziemnych lub wykorzystywania sprzętu mechanicznego, urządzeń technicznych czy zastosowania środków chemicznych w sposób szkodliwy dla roślinności. Kary te mogą być również nakładane, w przypadku usuwania drzew lub krzewów, bez wymaganego zezwolenia lub ich zniszczenia spowodowanego nieprawidłową pielęgnacją. Zgodnie z wyrokiem NSA z 28 grudnia 1988 r.²¹ obumarcie drzew spowodowane obcięciem gałęzi jest równoznaczne z usunięciem tych drzew bez zezwolenia terenowego organu administracji państwowej.

Według W. Radeckiego kara pieniężna jest środkiem odpowiedzialności administracyjnej za obiektywnie bezprawne zachowanie się jednostki organizacyjnej prowadzące lub mające prowadzić do degradacji środowiska²².

Na podstawie wyroku NSA z 2 lutego 2000 r.²³ kary takiej nie można wymierzyć osobie trzeciej nie mającej żadnych praw do nieruchomości, na której rośnie drzewo lub krzew. Zdaniem NSA karę pieniężną wymierza się za usunięcie drzew i krzewów bez wymaganego zezwolenia organu gminy, które może być udzielone tylko właścicielom lub użytkownikom nieruchomości, której częścią składową są drzewa i krzewy. M. Kasiński podkreśla, iż brak jednoznacznego określenia w ustawie zasad odpowiedzialności za nielegalne usunięcie drzew lub krzewów może stać się przyczyną nieporozumień interpretacyjnych²⁴.

²¹ SA/Lu 768/88, ONSA Nr 2/1988, poz. 98.

²² W. Radecki, *Odpowiedzialność administracyjna w ochronie środowiska. Studium prawnoporównawcze*, Wrocław 1985, s. 114.

²³ S.A./Rz 2248/99, OSP 2001, z. 4, s. 60 i n.

²⁴ M. Kasiński, *Sankcje administracyjne a patologie w działaniu administracji*, [w:] *Sankcje administracyjne*, (red.) M. Stahl, R. Lewicka, M. Lewicki, Warszawa 2011, s. 155.

Przepisów dotyczących usuwania drzew i krzewów nie stosuje się w przypadkach o których mowa w art. 83 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody. Najczęściej są to sytuacje, w których wiek drzewa lub krzewu nie przekracza 10 lat. Jak podaje W. Radecki zezwolenie na usunięcie takiego drzewa lub krzewu nie jest wymagane choćby nawet rośli na terenie nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków²⁵.

A. Brzostek i R. Suwaj podnoszą, iż w praktyce często zdarzają się sytuacje, gdy właściciele nieruchomości usuwają drzewa bez wymaganego zezwolenia, z uwagi na brak świadomości sankcjonowania powyższego działania²⁶.

BIBLIOGRAFIA

- Bieranowski A., *Prawo rzeczowe*, [w:] *Prawo cywilne – zarys wykładu*, (red.) M. Goettel, Zakamycze 2006.
- Brzostek A., Suwaj R., *Zasada proporcjonalności a kara za usunięcie drzewa w świetle ustawy o ochronie przyrody*, [w:] *Metodologia pracy w SPP*, (red.) I. Kraśnicka, Wydawnictwo C. H. BECK 2009.
- Ignatowicz J., *Prawo rzeczowe*, Wydawnictwa Prawnicze PWN, Warszawa 2000.
- Izdebski H., *Kodeks cywilny z komentarzem – księga druga*, Wydawnictwo Transit, Warszawa 1996.
- Jaworowicz-Rudolf A., *Obowiązki wynikające z korzystania z kopalni użytecznych*, [w:] *Prawa i obowiązki przedsiębiorców w ochronie środowiska – Zarys encyklopedyczny*, (red.) P. Korzeniowski, Warszawa 2010.
- Kasiński M., *Sankcje administracyjne a patologie w działaniu administracji*, [w:] *Sankcje administracyjne*, (red.) M. Stahl, R. Lewicka, M. Lewicki, Warszawa 2011.
- Radecki W., *Odpowiedzialność administracyjna w ochronie środowiska. Studium prawnoporównawcze*, Wrocław 1985.

²⁵ W. Radecki, *Ustawa o ochronie przyrody – Komentarz*, Warszawa 2012, s. 364.

²⁶ A. Brzostek, R. Suwaj, *Zasada proporcjonalności a kara za usunięcie drzewa w świetle ustawy o ochronie przyrody*, [w:] *Metodologia pracy w SPP*, (red.) I. Kraśnicka, Wydawnictwo C. H. BECK 2009, s. 539–540.

- Radecki W., *Ustawa o ochronie przyrody – Komentarz*, Warszawa 2012.
- Rudnicki S., *Komentarz do kodeksu cywilnego księga druga własność i inne prawa rzeczowe*, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1996.
- Skowrońska-Bocian E., *Własność*, [w:] Kodeks cywilny Tom I Komentarz do artykułów 1–449^{1o}, (red.) K. Pietrzykowski, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2011.
- Trzcńska D., *Usuwanie drzew lub krzewów*, [w:] *Polskie prawo ochrony przyrody*, (red.) J. Ciechanowicz-McLean, Warszawa 2006.
- Turlej A., *Zarząd nieruchomością wspólną*, [w:] R. Strzelczyk, A. Turlej, *Własność lokali – Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2010.
- Walczewski H., *Prawo nieruchomości dla zarządców*, Zachodnie Centrum Organizacji, Zielona Góra 2000.
- Witczak H., Kawałko A., *Prawo rzeczowe*, Wydawnictwo C.H. Beck 2006.
- Worobiec K.A., *Wycinka drzew przydrożnych a naruszenie prawa*, [w:] *Przyroda Polska* nr 2, luty 2008, *Miesięcznik Ligi Ochrony Przyrody*.
- Ziemianin B., *Prawo rzeczowe*, Zakamycze 2003.

Kontakt e-mail:
suski16@wp.pl

